

સલામી સવારની..

ચૂંટણી ચિત્ર બિહારનું બિહારનું લાગે છે, નેતાઓનું પ્રચાર સ્તર બિહારનું લાગે છે, વામનું લાગે છે ચૂંટણી પંચ ને એના આદર્શો - ભારત ભાવિ ભયંકર બિહારનું લાગે છે...

સુપ્રભાતમ્

સુદેષા પ્રા. ભટ્ટ 079-23226251

વિદ્યાર્થી જેમ ડરે છે પરીક્ષાથી એમ ભાજપ..

ગુંડાની જેમ ફરે છે કાળું નાણું બંકે બેફામ..

દાર્દરુ

(સ્થાનિક સ્વરાજ ચૂંટણી) (બંક ઓફ બેટોડાનું ઓડિટ)

ચિંતન

સર્વત્ર સંપદસ્તસ્ય સંતુષ્ટ યસ્ય માનસમ્ । ઉપાનદ ગૃહપાદસ્ય નનુ યમ્વિવેવ ભૂઃ ॥ જ્યારે પગમાં બૂટ-જોડા પહેર્યાં હોય ત્યારે તે વ્યક્તિને માટે તો આખી પૃથ્વી ચામડાંથી ઢાંકેલી જ છે. તેવી આ આખી પૃથ્વીની સમૃદ્ધિ-સંપત્તિ-પોતાની જ છે એવો માનસિક સંતોષ જ રહે છે. ઈશ્વરે પૃથ્વી પર નદી-તળાવ-સરોવર-પર્વતો-સૂર્ય-ચંદ્રના ઉદય અસ્ત વખતે રંગીન સંધ્યા-પૂનમ-અમાસની સુંદર રાત્રિ ભાગ-બગીચા-વન-ઉપવાન-એવું કેટલું બધું સૌંદર્ય અને સંપત્તિ ઠાલવ્યા છે એ કોની માલિકીનાં છે આપણાં જ છે. એ બધાંને 'માણવા'ની આપણી પાસે દૈષ્ટિ હોવી જોઈએ. લોભી-કૃષ્ણ-સંકુચિત-સ્વાર્થી માણસ થોડા - લાખ-કરોડ તિજોરીમાં ભરી જીવન જીવવાનો આનંદ ચૂકી જાય છે. જે સંતોષી છે એને માટે આ પૃથ્વી પરની બધી જ સંપત્તિ પોતાની છે એવો સંતોષ છે અને એનો આનંદ કંઈક ઓર જ છે. અહીં ચામડાંથી ઢાંકેલા પગનું દેખાતું આપી આ વાત સારી રીતે સમજાવવામાં આવી છે.

સુવિચાર

- ભાવ વિના ઉચ્ચારવા શબ્દો ફોરમ વગરના ફૂલો જેવા હોય છે - એસ. ભટ્ટાચાર્ય
સાચો પ્રેમ હંમેશા સ્વપ્ન અને વાસ્તવિકતા વચ્ચે ટકરાયા કરે છે - ફાધર વર્ગોસ
જીવન સાફલ્યનું સાચું માપ સાધના પરથી જ નીકળે, સિદ્ધિ પરથી નહીં - જનકલ્યાણ
આપણો આપણા સ્વયં પર નહિવત્ કાબૂ છે, આ નહિવત્ જો મહત્તમ થઈ જાય તો બેડો પાર થઈ જાય - અમૃત હિંદુ
મન વશમાં રહે તેની અકસીર દવા છે, અપેક્ષા વિના ચાહવું અને સક્રિય સમજણને નિતાંત પ્રેમ આપવો - જ્ઞાનસૂત્ર
દેષની હાજરીમાં માણસ માત્ર જીવતો જ દેખાય છે, જ્યારે પ્રેમની હાજરીમાં માણસ 'જીવંત' છે - મુનિ ચંદ્રભાનુ

(સંકલન : દીપક વી. ગાસરા)

બોધકથા

કેટલાક જીવંત જવાણમુખી જેવા હોય છે એક નાના સરખા સ્પર્શથી એમાંથી લાવા ઉકળી ઉઠે છે, એવા લોકોનો સ્વભાવ જ 'કંઠ વંદને કાં વદવાવાળું કોઈ દે' જેવા હોય છે. એની જીભ - સ્વભાવ ઝગડવા માટે તલપાપડ હોય છે. વિદેશમાંથી આવેલા એક પ્રવાસી પાછા એરપોર્ટ જતા હતા. રોકમ દરમિયાન એક જ ટેકી ડ્રાઈવર સાથે જ રહ્યા એટલે થોડી નિકટતા બંધાઈ હતી. રસ્તે જતાં સામેથી આવતી એક ગાડી યુવાન ચલાવતો હતો. તે ગાડી ખૂબ જ નજીકથી પસાર થઈ પાછળ જોવાનો કાચ તૂટી ગયો. બંને ગાડીના ડ્રાઈવર નીચે ઉતર્યા. વાંક પેલા યુવાનનો સ્પર્શ હતો. મોબાઈલ પર વાત કરતાં-વચ્ચોવચ્ચ ચલાવતો હતો છતાં ઊંચેથી-ઘાંટા પાડી પાડી આવ્યો. ટેકી ડ્રાઈવરે કાચનું નુકશાન ઈસારાથી બતાવ્યું. પેલો ભોંઠો પડી શાંત થયો. ટેકી ડ્રાઈવરે સ્મિત આપી ગાડી સ્ટાર્ટ કરી. વિદેશીએ પૂછ્યું, વાંક પેલાનો હતો, છતાં તમે શાંત કેમ રહ્યા? ટેકીવાળા કહે સાહેબ? કેટલા કચરાગાડી જેવા સ્વભાવના હોય છે પોતાના મનનો કચરો ક્યાં ઠાલવું એની જ રાહ જોતા હોય છે. આપણે એને એવી તક શા માટે આપવી?

સરકાર સામે સાહિત્યકારોનો પુણ્યપ્રકોપ

દારદી ઘટના પછી દેશમાં સૌથી તીવ્ર પ્રત્યાઘાત રાજકારણીઓ કરતાં સાહિત્ય ક્ષેત્રના માંધાતાઓ તરફથી મળી રહ્યા છે. એક પછી એક વરિષ્ઠ સાહિત્યકારો કેન્દ્ર હસ્તકની સાહિત્ય અકાદમીનું ગૌરવપૂર્ણ સન્માન પાછું વાળી રહ્યા છે. નયનતારા સહગલે એમના અંગ્રેજી એવોર્ડ પરત કરવાના સમાચાર મળે છે. 'ભારત ભવન' ના પૂર્વ નિર્દેશક અને હિંદીના મૂર્ધન્ય કવિ અશોક વાજપેયી તો ગોધરાકાંડ પછી પણ આટલા જ મુખ્ય વિરોધ સાથે તત્કાલિન મુખ્યમંત્રી સામે મેદાને પડ્યા હતા. અશોક વાજપેયી વર્તમાન હિંદી સર્જકોના સન્માનનીય સભ્ય પદેથી -ફેલોશિપ પાછી વાળીને સરકાર સામે પુણ્યપ્રકોપ ઠાલવ્યો છે. વાર્તાકાર પી.કે. પરકાદાવૂએ સાહિત્ય અકાદમીનાં તમામ પદો હુકરાવી દીધા છે. આ વિરોધ સાહિત્યકાર-વિચારક કલબુર્ગીની કથિત હિંદુત્વવાદી કટ્ટરપંથીઓ દ્વારા થયેલ હત્યા સંદર્ભે વ્યક્ત થયેલ છે. કલબુર્ગીની હત્યા સંદર્ભે એવોર્ડ પરત કરવાની પહેલ હિંદીના જાણીતા વાર્તાકાર ઉદય પ્રકાશે કરી હતી. જોસેફ મેંકવાન જીવતા હોય તો તેઓ પણ આ વિરોધમાં સૂર પુરાવ્યા વગર ન જ રહી શક્યા હોત. જો કે ગુજરાતી સાહિત્યકારોને સરકાર સામે શિંગડાં ભરાવવાનું ફાવતું નથી, પરંતુ અપવાદરૂપ કિસ્સામાં જોસેફ મેંકવાન કે પ્રકાશ ન. શાહ જેવા પ્રખુદ લેખકોએ એ મેણું ભાંગવાનો પ્રયાસ જરૂર કર્યો હોવાના દાખલા ટાંકી

તંત્રીસ્થાનેથી....

પુસ્તક બદલ મળેલ સાહિત્ય અકાદમી એવોર્ડ પરત કરી દીધો તે પછી વિવિધ પ્રાદેશિક ભાષાઓના સર્જકો એમના એવોર્ડ પાછા આપી કેન્દ્ર સરકારના સાંપ્રદાયિક અભિગમની કડક સમીક્ષા કરી રહ્યા છે. છેલ્લે મલયાલમ ભાષાનાં સાહિત્ય અકાદમી એવોર્ડ વિજેતા મહિલા સર્જક સારા જોસેફ દ્વારા અગ્રદૂત છે. એમના જેવી જ ઉચ્ચ કોટિની સાહિત્યિક પ્રતિભા ધરાવતા મલયાલમ કવિ કે. સચ્ચિદાનંદને વર્ષો સુધી સાહિત્ય અકાદમીના સચિવ તરીકે સેવાઓ આપી હતી. એમણે ભારતીય જ્ઞાનપીઠની પ્રવર પરિષદના સદસ્ય તરીકે પણ યાદગાર કામગીરી બજાવેલી છે. કે સચ્ચિદાનંદે સાહિત્ય અકાદમીના

ધર્મ એટલે શું? ધર્મની સૌથી સરળ વ્યાખ્યા કોઈના પણ આત્માને તમારા કારણે દુઃખ ના પહોંચે એની 'તકદારી' એટલે ધર્મ. - શ્રીમતી અનિલાબહેન શાહ (પાલનપુર)

ધર્મ વિષે ઘણું લખાણું, વંચાણું, છપાણું અને સંભળાણું હશે! પણ આટલા ઓછા શબ્દમાં ધર્મની આટલી ઊંડી સમજ આપે એવો આ વોટ્સ એપ મેસેજ Facebook અને Whatsapp પર ખૂબ લોકપ્રિય બન્યો. આપણા દેશમાં ધર્મને લઈને અનેક માન્યતાઓ અને ખ્યાલો પરંપરાગત રીતે સંકળાયેલા જોવા મળે છે. આદિકાળથી અને પરાપૂર્વથી ચાલી આવતી ધર્મને લગતી માન્યતાઓ સામે વૈજ્ઞાનિક પ્રશ્નો પૂછવાની અને આ માન્યતાઓને Challenge કરવાની હિંમત પણ ધીરે-ધીરે ઘણા લોકોએ દર્શાવી છે. કુરિવાજો અને અંધશ્રદ્ધા સાવ નાબૂદ કર્યારે થશે એ તો સમય જ બતાવશે પરંતુ, ધીરે ધીરે સમાજજીવનમાં આ બાબતે જાગૃતિ આવી છે એ બાબત અત્યંત પ્રશંસનીય ગણી શકાય. મનુષ્ય એ તો ઈશ્વરની રચેલી આ સુંદર સૃષ્ટિનું સર્વોત્તમ સર્જન કહી શકાય પણ આ મનુષ્ય જ અન્યોને કષ્ટ આપીને સૃષ્ટિનું સંતોલન ખોરવી નાખ્યું છે તેમ કહીએ તો અતિશયોક્તિ ન ગણાય. પ્રખર તત્ત્વચિંતક 'ઓશો' કહે છે તેમ, "શરીર પર આધાર ન રાખવો અને શરીર સુધી મર્યાદિત પણ ન રહેશો. એનો ઉપયોગ કરો, આદર કરો, પ્રેમ કરો એની સંભાળ લો, પરંતુ યાદ રાખો : એક દિવસ તમારે એને છોડવાનું છે. તમારી સમજણ તમારી સાથે જશે, તમારું શરીર નહીં."

તેના માટે ફળવૃત્તિ એ તો સાચા અર્થમાં આપણે ધાર્મિક કહેવાઈશું એમ નથી લાગતું? જો જઈ શકે તો સત્ય સુધી જ શબ્દોના પડ ભેદી તથ્ય સુધી જ ક્યાં સુધી શાસ્ત્રાઈ એમ જ બધો કથ્ય સો મૂકી દે, અકથ્ય સુધી જ - મહેલ ભટ્ટ (Shared by પંકજ ગાંધી) - nehalgadhavi101@gmail.com

બિહારમાં પછાતોનો પછાતો સામે જાં

ક્યારેક ઉજળિયાતો જ જ્યાં શાસન કરતા હતા એ બિહારમાં આજે પછાત વર્ગી શાસક બનાવવાનો અધિકાર પ્રસ્થાપિત કરી ચૂક્યા છે. વિધાનસભાની ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૧૫ની ચૂંટણીમાં જ્ઞાતિવાદી-જ્ઞાતિવાદી-ધર્મવાદી સમીકરણોની બોલબાલા નકારવામાં આવતી હોવા છતાં તમામ રાજકીય પક્ષોએ ઉમેદવાર નક્કી કરવામાં જ્ઞાતિવાદી સમીકરણોને કેન્દ્રસ્થાને રાખીને જ નિર્ણય કયી છે. ૮ નવેમ્બરે ઈવીએમ મશીનના આંકડા જાહેર થાય અને બિહારની ૨૪૩ બેઠકોના પરિણામ આવતાં પાંચ વર્ષના પાટલિપુત્રના સત્તાધીશોનો નિર્ણય જાહેર કરી દેશે. વર્તમાન મુખ્યમંત્રી નીતીશકુમાર વિરુદ્ધ વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી વચ્ચેનો સંઘર્ષ બિહારમાં ભગવો ફરકાવશે કે ભગવી બ્રિગેડને બ્રેક મારશે એ નિર્ણાયક બની રહેશે. અંગ્રેજ શાસને રાજધાની કોલકાતાથી નવી દિલ્હી ખસેડી એના બીજા જ વર્ષે એટલે કે ૧૯૧૨માં બિહાર અલગ રાજ્ય

જ્ઞાતિવાદી રાજકારણ અને આચારામ-ગચારામથી ફાટફાટ થતા પાટલિપુત્રમાં સત્તા કબજે કરવા માટેના ખરાખરીના ખેલ

તરીકે અસ્તિત્વમાં આવ્યું. એ એક દૃષ્ટિએ બંગાળીઓના આધિપત્યથી મુક્ત થવા સમાન હતું. શરૂઆતનાં વર્ષોમાં બિહારના વહીવટીતંત્ર અને શાસનમાં કાયસ્થોનું વર્ચસ્વ હતું, ભલે એમની વસ્તી ઓછી હોવા છતાં. અત્યારે બિહારની વસ્તી ૧૦ કરોડે ૪૦ લાખના આંકડાને વટાવી ગઈ છે. અન્ય પછાત વર્ગી (ઓબીસી) અને અતિપછાત વર્ગી (એક્ટીમલી બેકવર્ડ ક્લાસ-ઈસીબી) કે પછી મોસ્ટ બેકવર્ડ ક્લાસ (એમબીસી) ની વસ્તી આજના બિહારનું ભવિષ્ય નક્કી કરે છે. દલિત-મહાદલિત, ઉજળિયાત ઉપરાંત મુસ્લિમો નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવી શકે, પણ અહીં આદિવાસીની માંડ ૧.૩% વસ્તી હોવાથી નગણ્ય છે. ૫૧% ઓબીસી કે ઈસીબીની વસ્તીમાં ૧૪% યાદવ, ૪% કુમ્મી (પટેલ સમકક્ષ: નીતીશકુમાર), ૪% કુશવાહા (સમ્રાટ અશોકના વંશજ) ૮% કોયરી, ૩.૧% તેલી (ન.મોદીના સમાજના) આવે છે. ૧૬% દલિતોમાં મહાદલિત (જીતનરામ માંડી) અને થોડા અંગ્રેસર રામવિલાસ પાસવાન આવે છે. મુસ્લિમો ૧૬.૯% અને ઉજળિયાતોમાં ૩% ભૂમિહાર, ૫% બ્રાહ્મણ, ૬% રાજપૂત અને ૧% કાયસ્થ છે.

બિહાર ભગવાન બુદ્ધ અને ભગવાન મહાવીર જેવા અહિંસા અને શાંતિના મહાદૂતોનું પ્રભાવક્ષેત્ર હોવા છતાં ચૂંટણીમાં હિંસક અથડામણો અને બાહુબલિઓનો પ્રભાવ અહીં ઘણો રહે છે. ૧૨ ઓક્ટોબરથી ૫ નવેમ્બર દરમિયાન પાંચ તબક્કામાં બિહાર વિધાનસભાની ચૂંટણી થશે. સર્વેશ્વર પંડિતો અત્યારના તબક્કે નેક-ટુ-નેકની લડાઈ હોવાનું કહીને સુરક્ષિત ધારણા મૂકે છે. ગઈ વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં લાલુપ્રસાદ યાદવને વિજયી બનાવનારા સર્વેનાં તારણો ભલે હાસ્યાસ્પદ ઠર્યાં હોય, સર્વે કરનાર સંઘર્ષજી વ્યક્તિના વડપણ હેઠળની કંપનીનાં તરભાણાં જરૂર ભરાયાં હતાં. રાષ્ટ્રીયકક્ષાએ પરિવર્તન લાવનાર બિહારનાં ચૂંટણી પરિણામ આ વખતે પણ ભાજપના નેતૃત્વવાળી કેન્દ્ર સરકારના મુખિયા નરેન્દ્ર મોદી અને સાથી પક્ષોનાં પાણી માપી લેનારાં નીડવશે. સામે પક્ષે નીતીશકુમાર અને લાલુપ્રસાદ તથા કોંગ્રેસના મહાગઠબંધને મોદી-પડકારની ઝીંક ઝીલવાની છે. ક્યારેક લોકનાયક જયપ્રકાશ નારાયણ (જે.પી.) પ્રેરિત સમૂળી ક્રાંતિ કે નવનિર્માણ આંદોલનના સાથીદારો આ વખતની ચૂંટણીમાં આમનેસામને છે. સ્વયં વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી ગુજરાતમાં જે.પી.પ્રેરિત નવનિર્માણ

આંદોલનમાં, તેમનાં સંસ્મરણો મુજબ, ભૂગર્ભ ચળવળનો હિસ્સો હતા. ઈંદિરા ગાંધીની ઈમર્જન્સીમાં ડૉ.સુભ્રમણિયન સ્વામી જેવા રાષ્ટ્રીય નેતાઓને એસ્કોર્ટ કરવા કે તેડવા-મૂકવા જવાની જવાબદારી મોદી નિભાવતા હતા. આજે ડૉ.સ્વામી વડાપ્રધાન મોદીની મીટી નેજર માટે તડપે છે. બિહારના મુખ્યમંત્રી નીતીશકુમાર, તેમના પક્ષ જનતાદળ (યુનાઈટેડ)ના રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ શરદ યાદવ ઉપરાંત ભાવિ મુખ્યમંત્રી તરીકે જેમનો પ્રભાવી દાવો ગણાય એ પૂર્વ નાયબ મુખ્યમંત્રી સુશીલકુમાર મોદી (ઓબીસી-જેન), ચારા કોભાંડને કારણે ચૂંટણી લડવા ગેરલાયક ઠરેલા છતાં રાષ્ટ્રીય જનતા દળ (આરજેડી)ના સુપ્રીમો લાલુપ્રસાદ યાદવ સહિતના બિહારી નેતા ક્યારેક લોકનાયક જયપ્રકાશ નારાયણના નેતૃત્વમાં ઈંદિરા ગાંધીની તાનાશાહી વૃત્તિ-પ્રવૃત્તિ સામે લડતા સહયાત્રી હતા. રામવિલાસ પાસવાન ક્યારેક દલિતોના બિહારી નેતા જગજીવન રામના અનુગામી તરીકે વિક્રમી જીત મેળવવા માટે ગિનેસ બુકમાં નામ નોંધાવતા હતા. ભાજપ અને કોંગ્રેસના નેતૃત્વવાળા મોરચાઓની સરકારોમાં તકવાદી રાજકારણ ખેલીને એ પ્રધાનપદું કાયમ ટકાવતા રહ્યા છે. બિહારના ૩૮ જિલ્લાઓમાં પ્રભાવ પાથરવા માટે ભાજપના રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ અને મોદીના 'હનુમાન' અમિત શાહ વિજય પતાકા લહેરાવવા કોઈપણ હદે જવાની તૈયારી સાથે બિહારમાં કમ્પ કરી રહ્યા છે. બિહારમાં પક્ષપલટાની પરંપરા એવી છે કે ભાજપના જે ધારસભ્યો ટિકિટથી વંચિત રહે એ સીધા જ નીતીશકુમાર ભણી દોટ મૂકે છે. નીતીશથી અસંતુષ્ટ એવા ધારસભ્યોને ભગવી બ્રિગેડ પોતાના ભણી બેંચી લે છે. આવા સંજોગોમાં ટિકિટોની ફાળવણી નાણાં સાટે કરાતી હોવા સહિતના આક્ષેપો કરવામાં ભાજપના આદારના સાંસદ અને દેશના ગૃહસચિવ રહેલા આર.કે.સિંહ અચક્રમે રહે છે. અસંતુષ્ટ ભાજપી સાંસદ અને અભિનેતા શુભ્ષ સિંહા પણ સિંહની વાતમાં સૂર પુરાવે છે. દેશના ગૃહમંત્રી રાજનાથ સિંહે એ વિશે સ્પષ્ટતા કરવી પડે એ સ્થિતિ કેટલી હદે નાજુક છે એ દર્શાવે છે. વડાપ્રધાન મોદી બાજુએ સારેલા કે તડકે મુકાયેલા લાલકૃષ્ણ આડવાણી

અને મુરલી મનોહર જોશી જેવા વરિષ્ઠ નેતાઓને બિહારની ચૂંટણીમાં કામે જોતરવામાં વ્યૂહાત્મક સોગંદી મારે છે. જો ભાજપની બિહાર જીતનો મુખ્યમંત્રી નીતીશકુમાર વિરુદ્ધ વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની ક્વાયત દિવાળી પહેલાં સમગ્ર દેશ માટેનો ચુકાદો આપશે

મદાર વડાપ્રધાનની ૨૦ જેટલી રેલીઓ પર છે. કોઈ એક પક્ષ બિહારમાં બહુમતી મેળવીને એકલે હાથે સરકાર રચવાની સ્થિતિમાં નહીં હોવાની વાસ્તવિકતાના પૂર્વાભાસથી વિવિધ મોરચા રચાયા છે. ભાજપ કેન્દ્રમાં સત્તાસ્થાને છે, બિહારમાં ઢગલાબંધ પ્રધાનોને પોતાના પ્રધાનમંડળમાં સ્થાન આપીને નરેન્દ્ર મોદીએ તો બિહાર કબજે કરવાની આગોતરી તૈયારી કરી રાખી છે. છેલ્લી બે ચૂંટણીમાં નીતીશકુમારની જેડી(યુ) અને ભાજપ સાથે મળીને લાલુપ્રસાદના 'જંગલરાજ' અને કોંગ્રેસના 'ભ્રષ્ટ રાજ' સામે જંગે ચડ્યા હતા. હવે નીતીશ અને ભાજપ આમને સામને છે. નીતીશ સાથે લાલુપ્રસાદ અને કોંગ્રેસ મહાગઠબંધનમાં છે, તો ભાજપ સાથે રામ વિલાસ પાસવાન અને જીતનરામ માંડીના દલિત મતમાં પ્રભાવ ધરાવનાર પક્ષ ઉપરાંત પૂંઝડિયા ખેલાડી પણ છે. નીતીશ-લાલુ-સોનિયા ગાંધી સાથે મહાગઠબંધનના અનુસંદાન પાના નં. ૭ પર

આદિવાસીની જમીનો વીલથી ટ્રાન્સફર થઈ શકે નહી

વિચરતી જાતી તથા અનુસૂચિત જાતીમાં આદિવાસી કબજેદારોની જમીન અન્ય વ્યક્તિ લોભ, લાલચ કે દમદાદી આપી પડાવી ના લે તે માટે જમીન મહેસુલ કાયદાની કલમ ૭૩ એ, ૭૩ એએ, ૭૩એબી, ૭૩ એડી ની જોગવાઈઓથી ટ્રાન્સફર અંગે પ્રતિબંધ મુકેલ છે. બિનઆદિવાસી કે અનુસૂચિત જાતી સિવાયની વ્યક્તિની આવી જમીન ખરીદી શકે નહી આ નિયમ ખેતી તથા બિનખેતી બન્ને પ્રકારની જમીનમાં લાગુ પડે છે આવી જમીન ખરીદતા પહેલા કલેક્ટરશ્રીની પૂર્વ પરવાનગી મેળવવી ફરજિયાત છે. ૭૩એ મુજબની કાયદાની કરવા માટે જીલ્લા કલેક્ટરશ્રીને સત્તા આપવામાં આવી છે. તેમ છતાં ઘણા કિસ્સામાં અન્ય ગ્રાહિત વ્યક્તિ આદિવાસીની જમીનમાં વીલ યાને વસીયતથી પોતાના નામે ખીલે તેવી ટ્રાન્સફર કરે છે આવી ખરીદી રોકવા માટે નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા સીવીલ રીવીઝન નં. ૧૯૯/૨૦૧૪ ના કામે ૯/૯/૨૦૧૫ ના રોજ હુકમ કરી આવી જમીનો વીલ વસીયતથી પણ તબદીલ ઉપર પ્રતિબંધ ફરમાવેલ છે.

ગુજરાત જમીન મહેસુલ અધિનિયમની કલમ ૭૩ કક મુજબ અનુસૂચિત જનજાતિના અથવા તે સિવાયના કોઈપણ વ્યક્તિને તબદીલ કરવા ઉપર પ્રતિબંધ ફરમાવે છે તેની પેટા કલમ (૧) ની જોગવાઈ મુજબ કલમ ૭૩ માં ગમે તે મજકુર હોય તે છતા કોઈ અનુસૂચિત આદિ જાતીની વ્યક્તિનું ખાતું કલેક્ટરશ્રીની પૂર્વ મંજૂરી સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિના નામે કરી શકાય નહી કાનૂની વારસદારો ના હોય તેવી વ્યક્તિને જમીનું વીલ કે વસીયતથી પણ માલીક બનાવી શકાય નહી. મુંબઈ ગણોત્તર વહીવટ અને ખેતી વિષયક જમીન અધિનિયમની કલમ ૪૩ માં વપરાયલ શબ્દ એસ્ટાઈમેન્ટ માં વસીયતનો સમાવેશ કરવામાં આવશે અને આ અધિનિયમની કલમ ૬૩ માં સમાવિષ્ટ પ્રતિબંધોના અનુપેક્ષામાં ખેતી લાયક જમીનો કબજે બીન ખેતૂતની તરફેણમાં વસીયત કે વીલ કરી શકે નહી અને આમ કરવાથી આ અધિનિયમના હેતુ ચોક્કસપણે નષ્ટ થાય છે.

આવી જમીનનું તબદીલ અને ગુજરાત જમીન મહેસુલ સંહિતાની કલમ ૭૩ કક ના ભાગ સમાન છે. આવા પ્રકારના ટ્રાન્સફરથી જમીન ગ્રાહિત વ્યક્તિના કબજામાં હોય તે મૂળ માલીક કે તેના વારસદારો પુનઃ કબજે મેળવવા સીવીલ કોર્ટમાં તથા રેવન્યુ કોર્ટ દ્વારા ન્યાય મેળવી કબજે પરત મેળવી શકે છે તેમજ આવી તબદીલી પ્રથમથી જ નલ એન્ડ વોઈલડ કબજા હક્કનું રક્ષણ મળી શકે નહી. નવીટી કરાર આધારે સ્પેસીફીક પરફોર્મન્સની દાહ પણ મળી શકે નહી.

દિવાની કાર્યરીતી સંહિતાના ઓર્ડર ૭૩૯ ૧૧ મુજબ આવો દાવો રદ કરવા માટે સીવીલ કોર્ટને સત્તા છે. જ્યારે આવા પ્રકારનો દાવો ઉભો થવાનું કારણ ના હોય તથા કાયદાવેર પ્રતિબંધિત હોય તેવી દાદ માંગવામાં આવે તો દાદ રદબાતલ ઠરાવવાની સત્તા સીવીલ કોર્ટને છે. વીલ વસીત આધીન કબજા હક્કનું રક્ષણ આવા પ્રકારના તબદીલ વ્યવહારમાં થઈ શકે નહી તેવું નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ જણાવેલ છે. અનુસંદાન પાના નં. ૭ પર

ફુદરતામાં અદ્ભૂત બેલેન્સ છે, ઠેરઠેર વિવિધતા પથરાયેલી છે, તેથી દુનિયા માણવા જેવી લાગે છે...

આ મન પાંચમના મેળામાં, સો કોઈ જાત લઈને આવે છે, કોઈ આવ્યા છે ચપલું લઈને, કોઈ રાત લઈને આવ્યા છે. કોઈ ઝરમર ઝરમર હાંચડીઓ કોઈ ઉભડક ઉભડક લાગણીઓ કોઈ ફાળ, તો કોઈ તંબુની નિરાંત લઈને આવ્યા છે. કોઈ લાગ્યા મિસ્ત્રું અખવાળું કોઈ લાવ્યા મુક્તિ પતંગિયાં કોઈ લીલીચૂકી આંખોની મિરાત લઈને આવ્યા છે. - રમેશ પારેખ

જિજ્ઞસુ પડલ તો સૌએ જોઈ જ હશે. અનિયમિત આકારના ઘાટપૂટ વગરની અસ્તવ્યસ્ત પડેલા ટુકડા જોઈ એમ થાય કે એક ટુકડાનો બીજો સાથે કોઈ સાથે મેળ બેસે એમ નથી. પણ જ્યારે શાંત ચિત્તે બેસીને, થોડુંક વિચારીને ધીરજથી ગોઠવી દઈએ તો સરસ મજાનો આકાર કે આકૃતિ બની જાય છે અને એવું લાગે છે કે એ અખંડ છે. થોડીક જ ક્ષણો પહેલાં વિખરાયેલા પડેલા ટુકડાઓમાંથી બનેલી નયનરમ્ય આકૃતિ આપણને બે ઘડી વિચારતા કરી મુકે છે. એવું જ કંઈક બને છે સંગીતની કોન્સર્ટમાં ઓરકેસ્ટ્રામાં બસો-અહીસો કલાકારો જાતજાતનાં વાજિંતો લઈ ઊભા હોય છે. દરેકના સૂર એકબીજાથી તદ્દન અલગ. પણ જેવો સંગીતકાર તેમને જુદી જુદી રીતે સંયોજીત કરીને સ્વરબદ્ધ કરે ત્યારે જે સુરાવલિઓ સર્જાય છે તે અદ્ભૂત હોય છે.

આપણાં કુટુંબીજનો/સગવડલાં પણ આ જિજ્ઞસુ પડવાના વેરવિખેર પડેલા ટુકડા જેવા છે. પોતપોતાની રીતે અલગ-પણ જેવાં ભેગાં મળ્યાં એન પોતપોતાના અંગ્રેજ એકબીજાથી જોડાયા કે બની ગઈ સરસ મજાની નયનરમ્ય કલાકૃતિ કે જેની પોતાની અલગ જ ભાત છે, અલગ જ ઓળખ છે. સંગીતના વાદ્યોની જેમ જ સૌનો સૂર જુદો જુદો હોય છે પણ જેવાં ભેગા મળ્યાં અને સૌની સાથે સૂર-તાલ મિલાવ્યાં કે કશ્પ્રિય સંગીત રચાય છે. સૌ કોઈમાં દેખીતી વિવંધાદિતા હોવા છતાં જેવા જોડાયાં કે તરત જ સંવાદ અનુભવાય છે. પોતપોતાની આગવી ખાસિયત અને ગુણો સમય આવ્યે પ્રદર્શિત થાય છે. પોતે જેવાં છે તેવા જ રહીને પોતાના ભાગે આવેલું કામ સંપૂર્ણ નિહાળી પૂરું કરે છે તેથી મોટા ભાગનાં કામપ્રસંગો સરસ રીતે પૂરાં થાય છે. તોયે ઘણીવાર આપણે બીજાને આપણા જેવા બનાવવા મથીએ છી કે આપણાં મંતવ્યો/વિચાર એમના ઉપર બળજબરીથી લાગુ કરીએ છીએ. અને ઈચ્છીએ છીએ કે સૌ સંમત થાય.

પણ, ક્ષણ માત્ર માટે વિચારીએ કે ખરેખર એવું બની જાય કે એક જ મુખ્ય વ્યક્તિ જેવાં જ બંધાના વાણી-વર્તન-વ્યવહાર બની જાય તો? જીવન જીવવા જેવું લાગે ખરું? જીવન કેટલું નીરસ બની જાય? આ તો એના જેવું થયું કે, - ઓરકેસ્ટ્રામાં માત્ર અને માત્ર વાયોલિન જ વાગ્યા કરે - આંગણમાં પૂરેલી રંગોળીમાં માત્ર લાલ રંગ જ હોય - પાંદડાં, ફૂલ, ડાળખી બધુ લાલ! - બગીચામાં જોઈએ તો બધા જ છોડ પર પીળાં ફૂલ ખીલ્યાં છે! આપણને ગમે કે ના ગમે, પણ બધું એકસરખું હોય તો જીવનમાં નિરસતા આવી જાય. તેથી કુદરતમાં તો અદ્ભૂત બેલેન્સ છે. ઠેરઠેર વિવિધતા પથરાયેલી છે. તેથી દુનિયા માણવા જેવી લાગે છે. તો, આપણે પણ સૌનું અલગ અસ્તિત્વ હોઈ શકે તે વાત સ્વીકારીએ. બીજા આપણાથી અલગ હોય તેમાં જ મજા છે. કેમ કે, અલગ-અલગ આકારના ટુકડાઓથી જ નયનરમ્ય આકૃતિ બનશે. અલગ-અલગ વાજિંતોથી જ અદ્ભૂત સંગીત રચાશે. અને, અલગ અલગ રંગોળી જ રંગોળી રચાશે.

